

SLOVENE

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6-50
za en mesec " " 2-20

V upravnishvu:

za celo leto naprej K 22-40
za pol leta " " 11-20
za četrt leta " " 5-60
za en mesec " " 1-90

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Pesamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod iz dvorišča nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona štev. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravišvo je v Kopitarjevih ulicah štev. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upraviškega telefona štev. 188.

Inserati:

Enostop. petlitvrsta (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več kot trikrat 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Današnja številka obsega 6 strani.

Shod notranjskih mladeničev.

Povsod se vzbuja mladina in vstaja. Tudi mlada Notranjska noče ostati za drugimi, vstati hoče. A ker smo daleč od krajev, kjer so se v zadnjem času prirejali sestanki mladine in smo se jih mogli udeležiti le v malem številu, zato so notranjsi mladinojubi že dolgo želeli skupnega sestanka vseh notranjskih mladeničev. Ta želja se jim je izpolnila zadnjo nedeljo, ko smo se zbrali v prijazni Cerknici na prvem shodu notranjskih mladeničev.

Shod se je obnesel nepričakovano dobro. Vreme je bilo cel dan ugodno, da se je lahko zborovalo na prostem. Udeležilo se je shoda do petsto mladeničev iz vseh krajev Notranjske. Zastopani so bili kraji: Trnovo, Hrenovice, Št. Peter, Košana, Trnje, Postojna, Idrija, Hotedršica, Logatec, Vrhnika, Borovnica, Sv. Trojica, Bloke, Stari trg, Loški potok in domača okolica. Cela armada!

Gostje, ki so prišli z vlakom, so skupno korakali v Rakek v Cerknico, na čelu jim osim mož rudarske godbe iz Idrije. Fantje domačega izobraževalnega društva so jih pričakovali pod starodavno lipo pri cerkvi. Tu v navdušenih in jedrnatih besedah pozdravi došle mladeniče in njih voditelje mladenič Jožef Udovič v imenu domačega izobraževalnega društva, pa tudi v imenu vseh dobromislečnih prebivalcev cerkniške doline. Odzdravi mu v imenu gostov gospod dr. Pogačnik, ki izraža upanje, da bo obrodil ta sestanek mnogo dobrega sadu. Medtem se pripeljejo Starotržani, 140 po številu, na vozovih, okrašenih s slovenskimi trobojnicami, in pridejo z zastavo pod lipo, kjer jih pozdravi gospod Puntar. Nato se uvrsti obhod po trgu, na čelu godba, potem telovadci in ostali mladeniči. Do petsto čvrstih fantov! Pač lep izprevod! Z obhoda grede naravnost v župnijsko cerkev k sv. maši, ki jo je daroval g. Vovko, kapelan starotrški. Ta je imel tudi krasen govor, kako naj bo mladenič veren in naj svojo vero kaže tudi v življenju. Pri sv. maši je izvrstno pelo pevsko in glasbeno društvo »Ljubljana«, stregla sta pa dva telovadca v kroju.

Po sv. maši se prične zborovanje na lepem prostoru pri cerkvi. Poslušavcev

je bilo do tisoč. Shod otvori v imenu pripravljavnega odbora gospod Pavlin, ki povdarja pomen mladeniške organizacije in vzpodbuja zbrane mladeniče k delu. Za predsednika shodu se izvoli gospod dež. poslanec Drobnič, za podpredsednika mladenič Lavrič iz Starega trga, za zapisničarja pa otvoritelj shoda. G. predsednik se zahvali za čast in omenja, da se kot poslanec zanima tudi za mladeniško gibanje. Saj je mladina upanje boljših časov. Nato podeli besedo gosp. prof. Evg. Jarcu, ki govori o dolžnostih slovenskega fanta. Posebno omenja štiri: 1. Spoznajte svojo vrednost! Stopili boste kmalu na mesta svojih starih, zato se morate pripravljati na to. Vaša vrednost ni v tem, da bi pijančevali, se pretepali in čakali s polenom za plotom, ampak v tem, da se pripravljate za prihodnost. 2. Slovenska mladina, združite se! Gospodarski liberalizem je pustil žalostne posledice v našem življenju, ko skrbi vsak le zase. A poglejte na drugi strani lepe naše gospodarske organizacije v Ljubljani in po deželi! Podobno se združujejo tudi vi! Izgine naj sebičnost, ki najbolj ovira skupno delo. 3. Slovenski mladenič naj bo tudi naroden, a njegova narodnost naj se ne kaže v pitju in vpitju, ampak v resnem delu za narod. 4. Bodite verni! Svobodna misel se razširja tudi pri nas, hoče odpraviti katekizem iz šol, a nadomestila zanj ne najde. Hočejo jim dati v roke moderne filozofe, ki pa si popolnoma nasprotujejo med seboj. Svobodomislci so edini le v tem, da hočejo izpodkopati vero. Če se jim to posreči, so vse dosegli. — Zavedajte se svojih dolžnosti! Fantje Notranjci, vkup! Fantje Notranjci, naprej!

Nato govori gospod dr. Pogačnik: Slovensko mladino primerja mlademu orlu, ki leta nad sivim Triglavom in gleda okrog. Tudi slovenska mladina se vzbuja in gleda po lepi slovenski zemlji. Koliko lepota vidi na njej: Bistre vode, bele ceste, prijazne vasi in na zelenih gorah bele cerkvice, ki nam kličejo, da se je slovensko ljudstvo vedno zavedalo svojih dolžnosti do Stvarnika. In z vsem ognjem svojega srca vzljubi mladenič lepo svojo domovino. Opazi pa tudi mnogo nevarnosti, ki ji prete: Črne oblake na severu in jugu, grabežljive roke, ki hočejo vzeti to lepoto. Mladenič, zavedaj se te nevarnosti in postavi se v bran narodnim nasprotni-

kom! A še druge nevarnosti so. Nekateri oznanjajo brezmejno svobodo a svoboda je sila, kakor voda ali ogenj, ki koristi le tedaj, če se drži v pravih mejah. Drugi so zopet soc. demokratje, ki uče skupno last. Kako se postaviti nasproti tem nevarnostim? Izobrazuj se! Pozimi se uči v društvu, poleti pa se vadi v telovadnih odsekih — hiti ven v prosto naravo! Še par misli za očete. Kako vesela je za skrbnega očeta zavest, da je sin v dobri družbi, da bo ostal trezen. Ti, slovenski oče, nisi imel nikogar, ki bi te bil poučil. Tvoj sin ima priliko se učiti, zato ga vzpodbujaj še ti. Na smrtni postelji ti bo tolažba zavest, da si dobro vzgojil svojega sina.

Tretji govornik gospod Podlesnik omenja ljubljanske dogodke zadnjega tedna, ki bodo rodili ta sad, da se bo naše ljudstvo gospodarsko osamosvojilo. Tudi mladenič naj pripomore k rešitvi gospodarskega vprašanja. Zato, mladenič, varuj narodnost! Ogibaj se krajev, kjer se greši proti narodnosti! Ogibaj se plesu in pijančevanja! A varčnost ni mogoča brez dela, zato delaj! Delaj najprej v domači družini, potem pa tudi v društvu. Tudi na Notranjskem zasnujte telovadne odseke in cvetele bodo tudi druge organizacije.

G. kand. fil. Puntar prebere nato pozdrav mladeniča Zebota iz Šent Ilje, poslanca gospoda Gostinčarja in pozdrav g. dr. Kreka, ki piše: »Iskreno me veseli, da mlada Notranjska tako krepko začneja. Dovolj bo imela dela. Naj ima tudi obilo blagoslov!« Br. Kanduč pozdravi shod v imenu idrijskega telovadnega odseka in g. Puntar v imenu akademskih društev »Zarje« in »Danice« in »Slov. dijaške zveze«. Nato se gospod predsednik zahvali vsem in zaključí zborovanje.

Po skupnem obedu smo šli v sprevedu k slovesnim litanijam. Ob četrti uri je bila telovadba na lepem prostoru pri cerkvi sv. Roka. Telovadili so dobro in s svojim nastopom gotovo v jarkaterem mladeniču vzbudili željo, da bi tudi postal njih brat.

Ob peti uri je bila za goste veselica v dvorani »Hranilnice in posojilnice«. Mladenič Jožef Udovič živahno deklamira Gregorčičevo: »V pepelnici noči«, »Ljubljana« zapoje dve krasni pesmi in starotrški tamburaši precizno udarjajo tri skladbe. Nato se predstavlja »Črevljari«, v seloigra v treh dejanjih, priredil Iv. Štru-

kelj. Vsi igralci so dobro pogodili svoje vloge, posebno črevljari Blaže, ki je s svojim nastopom vzbudil mnogo smeha. Tako nam je hitro minil čas in treba se je bilo ločiti.

Tak je bil praznik mlade Notranjske. Združili smo koristno s prijetnim, navdušili smo se in se marsičesar naučili, pa se tudi prijetno zabavali. Za praznikom pa naj pride čas resnega dela. Seme, ki je bilo vsejano, naj vzkali, vzraste in obrodi stoteren sad, da prerodi krasno Notranjsko. — Vsem pa, ki so kaj pripomogli k temu, da se je shod tako lepo zvršil, kličemo notranjski mladeniči: Srčna hvala!

AVSTRIJA.

Češki deželni zbor.

Seja češkega deželnega zbora se je sledeče vršila: Pergelt protestira proti seji, češ, da ni veljavna in sicer zato, ker tudi prva seja ni bila veljavna. Nato govori za češke agrarce Svehla. Obsoja obstrukcijo Nemcev, ki na ta način zavirajo veliko kulturno in gospodarsko nalogo sedanjega zasedanja. Nemška obstrukcija je irivolna in lahkomišelnost. Nato se prebere izjava ustavovernega in konservativnega veleposestva, ki obžaluje in obsoja, da so Nemci v zadnji seji peli »Wacht am Rhein«. Schreiner upravičuje Nemce, češ, ta pesem ni veleizdajavska, temveč le simbolični spev nemški sili, ki je premagala sovražnika rodu. Nato sledi cel kup drugih protestov in formalitet. Naposled nastane zopet prepir, Nemci začno piskati itd., tako da mora končno nadmaršal sejo zaključiti. — Nemci se konstituiranja odsekov niso udeležili, češ, da so neveljavni. V nemškotacionalni korespondenci zastopa neki nemški parlamentarec mnenje, da se more sporna vprašanja med Nemci in Čehi rešiti le potom narodne avtonomije in narodne porazdelbe. Za alpske dežele ta mož tega seveda ne pripoznava. V klubu nemških deželnozbornih poslancev se je povdarjalo, da Nemci nikakor ne smejo odnehati, zlasti ker baje bivši ministar, dr. Fořt in dr. Pacak zastopata med Čehi neodjenljivo stališče.

OGRSKA.

Volivna reforma.

Boj za in proti volivni reformi se je razvil na celi črti. Ustanovila se je protikoalicija, ki jo tvorijo demokratje, skrajna

LISTEK.

Sherlock Holmes — ulomilec

(Spisal Conan Doyle.)

(Dalje.)

Opazil sem, da se je prijatelj Holmes odpravil proti Charles Augustus Milvertonu. Niti najmanjše slutnje nisem imel, kako se mu bo obnesel ta izprehod.

Nekaj dni je hodil Holmes vsako uro v tej obleki vun in noter, toda razun malenkostne opombe, da se ponajveč časa nahaja v Hampsteadu, in sicer ne brezuspešno, ni izustil nobene besede. Slednjič se je vrnil nekega viharnega večera, ko je bučal veter skozi kamin in je šklepetalo ob oknih, s svojega zadnjega izleta in se je vsedel, potem ko je odložil delavsko obleko, pred ogenj ter se pričel prav iz srca smejati.

»Gotovo ne izgledam kot soprog, Watson?»

»Ne, gotovo ne!»

»Zanimalo te bo, če ti povem, da sem zaročen.»

»Lep mladenič! Gratu —«

»Z Milvertonovo sobarico.»

»Holmes!»

»Jaz moram imeti podatke.»

»Ti si gotovo predaleč zašel!»

»Moral sem brezpogojno to storiti. Klepar sem in se imenujem Escott. Vsak večer sem se z njo izprehajal in se z njo pogovarjal. Sveta nebesa, ta zabava! In vendar sem vse izvedel, kar sem hotel. Poznam Milvertonovo hišo kot svoj žepni nož.»

»A deklica, Holmes!»

»Skomignil je z rameni.

To se ne da pomagati, Watson. Vse se mora žrtvovati, če se gre za kaj tako velikega, kot ravno v tem slučaju. Pa sem vendar vesel, da imam ljubosumnega soljubimca, ki me bo nadomestoval, kadar ji bom jaz hrbet pokazal. — Kako lepo noč imamo!»

»Ali imaš rad tako vreme?»

»Seveda, ker je ugodno za moje namene. Danes ponoči sem se namenil, da napravim konec Milvertonovemu oderuštvi. Nameravam namreč danes zvečer pri njem vlomiti, Watson.»

»Sherlock Holmes — vlomilec!»

Iskal sem sape in sem postal ledeno mrzel pri teh besedah, ki jih je govoril prijatelj počasi in z glasom, ki je naznanjal, da je to istina; kot kaže blisk v črni noči za trenutke vse predmete širne pokrajine, tako sem videl jaz vse posledice takega dejanja pred seboj — ko ga bodo spoznali in vjeli. Videl sem sramoten konec vse časti vrednega življenja in mojega prijate-

lja, ki je bil odvisen od milosti tega zlobnega Milvertona.

»Za božjo voljo, Holmes, pomisli, kaj delaš!» sem mu klical. »Potem te ne poznam več. Najprej spelješ ubogo deklico in sedaj hočeš še —«

Holmesa to ni ganilo.

»Ljubi Watson, stvar sem na vse strani izbornu premislil. Kakor dolgo me že poznaš, si imel priložnost opazovati, da nikoli ne ravnam ničesar brez pomisleka. Tudi sedaj bi si ne izvolil tako nevarne poti, če bi mi preostajala kakšna druga. Hočeva stvar še enkrat mirno razjasniti. Seveda mislim, da smatraš moj načrt kot moralno opravičen, če tudi je naperjen na to, da bi me spravil v konflikt s kazenskim zakonom. Vlom v njegovo stanovanje nima drugega namena, kot da se mu s silo vzamejo pisma. To je torej stvar, pri kateri si mi hotel še nedavno celo pomagati, če tudi po postavi ni nič drugega kot roparski napad.»

Šel sem po sobi parkrat gor in dol in sem skrbno preiščeval.

»Seveda,« sem odgovoril potem, »to je brez dvoma moralno opravičeno, dokler s tem nimava drugega namena, kot da odkrijeva stvari, ki jih hoče Milverton na nepostaven način porabiti.»

»Čisto prav, ker je to popolnoma moralno opravičeno, sem žrtvoval za stvar svojo osebo. Ali bi se plemič brigal za to,

če se nahaja dama v zunanji stiski in potrebuje njegove pomoči?»

»Ti se v resnici nahajaš v zelo hudem položaju, Holmes.»

»Dobro, potem se ne smemo strašiti nevarnosti. Saj drugače ni mogoče, kot da se dobijo nevarna pisma. Nesrečna dama nima niti denarja niti znancev, h katerim bi se mogla zateči. Jutri poteče ro in če ne dobiva v tej noči v svojo posest teh pisem, bo ta oderuh gospodično Eva pahnil v nesrečo. Jaz moram torej svojo klijentinjno prepustiti usodi, ali pa se držim, da poskusim to zadnje sredstvo. Med nama rečeno, Watson, je to tudi odločilni boj med brezznačajnim Milvertom in menoj. On je, kot si videl, pričel, in moja varnost in moj poklic zahtevata, da izvojujem boj do konca.»

»No, sicer tega ne smatram kot čednost, vendar ti priznam, da to mora biti, sem odvrnil.

»Kdaj bova ulomila?»

»Ti ne boš šel z menoj.»

»Potem tudi ti ne,« sem zatrdil odločno. Dam ti svojo častno besedo — nikoli še nisem nikjer ulomil — da si najmem kočijo in naznanim policiji, če me danes ponoči ne pustiš s seboj.»

»Ti mi ne moreš nič pomagati.»

»Kako moreš to vedeti? Saj ne moreš videti naprej, kako se bo izvršilo. Na vsak način je moj sklep neovrgljiv. Drugi ljudje

levica neodvisne stranke in kmečka stranka. Med imeni najdemo tudi eno slovaško in eno rumunsko. Ta koalicija se hoče v prvi vrsti boriti proti Andrassyjevemu volivnemu načrtu. Odkritja socialnodemokratskega lista »Nepsava« bodo najbrž imela vsaj ta uspeh, da bo Andrassy opustil indirektno volivno pravico za analfabete ter uvedel direktno. V ljudski stranki so glede na Andražev načrt mnenja različna: veliko jih je, ki pluralitete ne odobravajo.

Slovaki so za nedeljo napovedali 14 ljudskih shodov proti Andraževemu načrtu, šest shodov pa je že prepovedanih, kar zelo lepo osvetljuje, kako svobodoljubno Mažari razlagajo novo dobo na Ogrskem. Slovaki so cesarju poslali spomenico, kjer ga prosijo, naj ne sankcionira Andrassyjevega načrta.

V imenu neodvisne levice sta proti Andrassyjevemu načrtu govorila na volivnem shodu v Kunssenmartonu poslanca Bozoky in Farkashazy, ker nasprotuje načelu enakosti, ki je temelj Košutovega programa iz l. 1848.

Slovaka Hodža in Ivanka sta na svojih volivnih shodih napovedala osnovo protikoalicije proti Andrassyjevemu načrtu. Kar se tiče cesarjevih besedi, s katerimi je ta načrt obsodil, se zdi, da jih je res govoril.

Vseučiliščniki v Budimpešti so, baje po vplivu poslanca Kmettya, sklenili, da se ne udeležijo boja narodnosti in socialne demokracije proti vladnemu načrtu volivne reforme, marveč prepuste modrosti parlamenta, da uzakoni volivni sestav, ki ga smatra najboljšim za domovino in madžarski narod. Pač pa pošljejo vseučiliščniki zbornici poslancev spomenico, ki ž njo zahtevajo, da se podeli volivno pravico vsem akademikom, ki so končali 21. leto starosti.

Češki in slovaški socialni demokratje so imeli na Dunaju shod, naperjen proti Andrassyjevemu načrtu volivne reforme. Shoda se je udeležilo več sto delavcev. Govorila sta tudi državna poslanca Nemec in dr. Soukup, ki sta rekla, da pomeni ta načrt rop volivne pravice. Shod je sklenil resolucijo, da je Andrassyjeva volivna reforma nesprejemljiva za madžarske in slovaške delavce. — Slovaški državni poslanec dr. Milan Hodža je poročal svojim volivcem na shodu v Begežu, poslanec Milan Ivanka pa v Pasinu. Na obeh shodih so sprejeli resoluciji proti pluralni volivni pravici. Poslali so primerne brzojavke kabinetni pisarni Njegovega Veličanstva.

Budimpešta, 30. septembra. Cesar je danes ob 11. sprejel ministrskega predsednika dr. Weckerla v posebni avdienci, ki je trajala eno uro. Weckerle je poročal o tekočih zadevah. Ob 12. uri se je sešel ministrski svet.

Budimpešta, 30. septembra. Poroča se iz zanesljivega vira, da se je današnji ministrski svet bavil z volivno reformo. Grof Andrassy je oficijelno poročal o svoji zadnji avdienci pri monarhu, ki se je tikala reforme. Načrt se bo koncem prihodnjega tedna predložil poslanski zbornici.

29. t. m. je policija zalotila v neki krčmi zloglasne Kiralyi ulice v Budimpešti kakih 50 moških, ki so poslušali predavanje o antimilitaristiški propagandi. Aretirala je H. Zimmerja, Julija Srameka in Karola Horna, ki se niso mogli legitimirati. Po drugih vesteh so zaprli tudi tri Italijane.

imajo tudi spoštovanje do samih sebe in še celo večje kot jaz.»

Holmes je spočetka jezo gledal, ker je bil razburjen. Toda čelo se mu je kmalu zopet zjasnilo in potrkal je na moja ramena.

»Dobro, dobro, moj ljubi, ti imaš prav. Že leta in leta stanujeva v isti sobi in bilo bi smešno, če bi nazadnje ne sedela skupaj v isti celici zaprta. Veš, Watson, ne ženi-ram se ti priznati, da sem vedno mislil, da bi lahko postal zloglasen zločinec. Te misli imam še vedno. Poglej sem!«

Holmes je stopil k neki omari in je vzel iz nje majhno usnjato možnjico. Ko jo je odprl, sem uzrl številne svetle instrumente.

»To je izbirek sodobnega tatinskega orodja prve vrste: vrsta ponikljenih ponarejenih in pravih ključev, diamantni stekloze, jekleni vijaki in drugi taki instrumenti, ki kažejo napredek civilizacije. Tukaj imam tudi slepilno svetilko. Tu je vse v redu. Ali imaš par črevljev, ki ne škripljejo?«

»Imam par tenis - črevljev z gumi-jevimi podplati.«

»Izvrstno. In masko?«

»Si jo lahko napravim iz črne svile.«

»Na Holmesovem obrazu se je pojavil zadovoljen smehljaj.

(Dalje.)

Gre se za tajno društvo, ki mu je ime »Giordano Bruno« in ki se bavi z anarhističnimi načrti. Soba, v kateri so jim zasedali, je bila »okrašena« s podobami Luchena in drugih znanih anarhistov. Policija noče izdati nobene podrobnosti. — Že preje so prišli v Budimpešti dva anarhista, in sicer Jaros Rosenzweig in Nikolaj Naskova. Prvega so obsodili na 30-črtni zapor in ga po prestani kazni izženejo iz države, drugega pa so z obveznim potnim listom poslali do ruske meje.

HRVAŠKI SABOR.

Budimpešta, 30. sept. Danes je prispel semkaj ban Rauch. Njegov prihod je v zvezi z namero sklicati hrvaški sabor.

S HRVAŠKEGA VSEUČILIŠČA.

Z imenovanjem dr. Milana Sufflaya vseučiliškim profesorjem se je vlada pregrešila proti vseučiliški samoupravi. Profesorski kolegij je tega »učenjaka« že trikrat odklonil, zadnje leto z opazko, da ni vreden, da bi poučeval hrvaško mladino, ker je v svojih spisih falzificiral hrvaško zgodovino. Tudi Madžar profesor Greksa se je pridružil tej izjavi profesorskega kolegija. Sedaj bodo profesorji protestirali proti imenovanju Sufflayevemu. — Profesor Manojlović je baje že penzioniran.

JEZIKOVNO VPRAŠANJE V DALMACIJI.

Hrvaški in srbski poslanci so imeli te dni v Zadru več posvetovanj, na katerih so razpravljali točko za točko vladne jezikovne predloge. Podrobnosti ni mogoče izvesti, ker želi namestnik Nardelli, da ostanejo tajne. Večina hrvaških poslancev pa je baje sprejela vladni načrt kot podlago razpravljanju ter že namestniku naznanila svoje stališče. Namestnik je baje tudi že zahteval, da hrvaški poslanci svoje predloge nekoliko izpremenijo. Vladni načrt temelji na načelu, da velja italijansčina kot drugi deželni jezik v Dalmaciji.

BOSNA.

Avstrijski cesar potrjuje glavarja bosanske mosleminske verske občine. — Vojaške priprave. — Dr. Frank o bosanskem vprašanju.

Najvažnejši dogodek iz najnovejšega časa je sledeči: Že deset let se plete med avstrijsko upravo in bosanskimi mohamedanci spor, kako rešiti vprašanje, kdo naj imenuje Reis el Ulemo, to je poglavarja bosanske mosleminske verske občine. Avstrijska uprava je mohamedancem priznala popolno bogoslužno in šolsko avtonomijo, glede imenovanja prvega uleme pa se niso mogli zjediniti. Opozicijski mohamedanci so namreč bili za to, da ga imenuje sultan, ki je kalif, vrhovni poglavar mosleminske občesti. Vlada je seveda bila proti temu. Takozvana mosleminska napredna stranka pa, ki je bolj za Avstrijo, se je nagibala k stališču avstrijske uprave in ta je zdaj tudi zmagala. Vrhovni poglavar mosleminske vere, Šejh ul Islam v Carigradu, je namreč določil, da se imenuje poglavarja bosanske občesti tako-le: Izvoljen zbor odličnih mohamedanskih bogoslovcev predloži avstrijskemu cesarju tero. Cesar imenuje izmed te trojice Reis el Ulemo, kateremu potem carigradski Šejh ul Islam podeli takozvano »menšuro«, to je, ga potrdi. Ta rešitev dokazuje, da hoče turška vlada živeti z Avstrijo v prijateljskem razmerju. Politično je zato važna, ker se podeljuje avstrijskemu cesarju pravica, katero ima po koranu le suveren dežele.

Avstrijska vojaška uprava je zasedla, oziroma utrdila most čez Drino pri Megjegju. Most je zaradi železnice in bližnje meje proti Srbiji zelo važna postojanka.

Dr. Josip Frank, voditelj »čiste stranke prava«, je na volivnem shodu v Vinokovcih glede na bosansko vprašanje izjavil sledeče misli: Rusija se aneksiji Bosne od strani Avstro-Ogrske ne bo ustavljala. Verojetno je celo, da je z ozirom na velike usluge, katere ji je Avstrija zadnja leta napravila, celo že odobrila aneksijo. Kar se Srbije tiče, je protivno gospodarski in kulturni povzdigi Bosne, da bi se priklopila srbskemu kraljestvu. Bosna se mora priklopiti Hrvaški, Slavoniji in Dalmaciji, to je edino pravična rešitev tega vprašanja.

Peterburški dopisnik lista »Times« poroča, da je avstrijski poslanik v Peterburgu svoj dopust prekinil in se vrnil na svoje mesto. To da je baje v zvezi z bosanskim vprašanjem, ki tudi ruski vladi prizadeva velike skrbi.

BALKAN.

Vojska med Bolgarijo in Turčijo? — Kakšno vlogo igra pri tem Avstrija? — Neodvisnost. — Orientska železnica.

Zadeva zaradi orientske železnice, oziroma njene vzhodnorumelske proge, ki je dozdaj bila po določbah berlinske pogodbe v turški upravi, pa jo je bolgarska vlada zdaj anektirala, se je vzlic protestom

Avstrije, Nemčije, Rusije, Anglije, Francije in seveda tudi Turčije čisto nepričakovano končala, ako smemo zdaj že o koncu govoriti. Bolgarski ministrski svet je namreč včeraj (30.) sklenil, da orientske železnice Turčiji ne vrne. Finančni minister naj se začne takoj z železniško družbo pogajati glede odkupa. Sklep se s spomenico vred naznani vevlastem, ki so podpisale berlinsko pogodbo. Kar se tiče vloge, ki jo pri tem igra Avstrija, zatrjuje sicer nekateri Avstriji nasprotni angleški in ruski listi še vedno, da Bolgarijo hujska Avstrija, bodisi proti Turčiji bodisi proti Srbiji. Avstrija baje ne gleda prijazno mladoturškega preobrata, ki utegne škodovati avstrijskim težnjam na Balkanu — pot do Soluna je zazdal Avstriji zaprt — pa tudi Srbijo, ki hrepeni po Bosni, hoče Avstrija s pomočjo Bolgarije ovirati, da ne bi mogla udeležiti svojih namer. Sicer je to verjetno, toda gotovo ni. Res, da je avstrijski cesar kneza Ferdinanda te dni sprejel z izrednimi častmi, toda kot suverena so kneza Ferdinanda sprejeli svojčas tudi v Peterburgu in Londonu. Da pa Avstrija Bolgariji ne bo delala vsaj glede na orientsko železnico vzlic protestu posebnih težav, dokazuje dvoje: 1. Neki krščansko-socialni list, ki ima precej zveze z visokimi vojaškimi krogi, dokazuje zdaj, da ima Bolgarija pravzaprav po različnih pogodbah pravico orientsko železnico podražiti. 2. Ministrski svet v Sofiji ni sprejel avstrijskega posredovavnega predloga, naj se železniška proga takoj vrne, nato pa takoj začno pogajanja za odkup, temveč je šel preko tega in sklenil, da ne vrne proge. Ako bi bolgarska vlada ne vedela, da ji Avstrija ne bo delala težav, bi tega gotovo ne sklenila.

Danes se pa kolportira tudi vest, da je Anglija predlagala, naj Bolgarija železnico vrne, zato pa naj se Bolgarija proglasi za neodvisno, knez Ferdinand postane seveda kralj, Vzhodna Rumelija pa naj ostane turška provincija pod upravo Ferdinandovo.

Dobro informirana in vplivna »Polit. Korrespondenz« javlja iz Sofije, da bolgarska vlada nikakor ne misli na proglasitev neodvisnosti. Ministrski svet se s tem vprašanjem ni prav nič pečal. Bolgariji se s proglasitvijo neodvisnosti prav nič ne mudi. Saj je dejansko popolnoma neodvisna. Bolgarija pusti, da se stvari razvijajo same dalje, ker bo čisto naravno in brez pritiska prišlo tudi do formalne neodvisnosti. Zato je bolgarska vlada tudi za kazneni odkup svojega zastopnika v Londonu, dr. Minčevića, ki je ondi v nekem intervjuu govoril o težnjah bolgarske vlade, da se proglasi v najkrajšem času za neodvisno. Dr. Minčević za tako izjavo ni imel nobenega pooblastila.

V Sofiji je, kakor se danes poroča, ljudstvo zelo razburjeno. Baje je vlada vpoklicala 40.000 rezervistov. Baje se tudi takoj po prihodu kneza skliče narodno sobranje.

V vzhodni Rumeliji so bolgarski vojakji zasedli že celo progo orientske železnice in zapodili uradnike in njihove rodbine iz uradnih stanovanj. Deloma so tudi razdejali postaje, samo blagajne so nedotaknjene. Avstrijskega uradnika Valiča so zaradi upora zaprli. Uradniki so nadomeščeni deloma že z bolgarskimi, posebno oni pri blagajnah.

IZVOLSKIJ — TITTONI.

Rim, 29. septembra. Glede na sestanek ruskega vnanjega ministra z italijanskim piše dobro informirani »Corriere della Sera«, da pomeni enega izmed najvažnejših dogodkov v zadnjih desetih letih. Italija je že preje poizkušala stopiti z Rusijo v pristranejšo razmerje, to pa da sta Avstrija in Nemčija preprečili, ker sta se bali, da Italija hoče oslabil s tem trozvez. Avstrija je Italijo prehitela in z Rusijo sklenila takozvani mürzsteški reformni program glede na Makedonijo, pri katerem Italija ni imela nič govoriti. Sedaj pa je Italija tudi stopila v krog velesil, ki odločajo o balkanskih zadevah. Sestanek med Izvoljskim in Tittonijem da je izpolnilo tega, kar sta se domenila nedavno Izvoljski in Aehrenthal. Na adresu Bolgarije pa opozarja »Corriere«, da so vse vevlasti v tem edine, da se mora na Balkanu vzdržati dosedanje stanje, kakor je določeno po berlinski pogodbi in da nasprotni poizkusi le motijo evropsko ravnotežje.

IZREDNO ZASEDANJE SRBSKE SKUPŠČINE.

Kralj Peter je sklical skupščino za 14. t. m. na izredno zasedanje. V tem zasedanju se bo nedvomno govorilo tudi o zunanem položaju Srbije za slučaji, da bo proglašena neodvisnost Bolgarije. Položaj je resen, kajti po najnovejših vesteh je mobilizirala tudi Rumunija svojo tretjo pehotno divizijo.

RUSIJA.

Berolin, 3. septembra. V Bezdanzju so zaprli 39 roparjev, večinoma železniških uslužbencev in stražnikov, ki so bili udeleženi pri bombnem atentatu na poštni vlak v Bezdanzju.

Breslava, 30. septembra. V Dombrovi je stražmojster s štirimi policaji hotel zapreti tri ondi stanujoče revolucionarje. Revolucionarji pa so ustrelili tri policaje, četrtega pa težko ranili. Nato so ušli.

Milan, 30. septembra. Minister Izvolskij je dejal dvema žurnalistoma, da je skoro gotovo, da obišče car prihodnjo spomlad italijanskega kralja v Rimu.

Dnevne novice.

+ »Kmečka zveza« za okraja Črnomelj in Metlika, s sedežem v Metliki, se je ustanovila preteklo nedeljo, dne 27. t. m. Shod se je vršil na vrtu Kantatove gostilne. Na shod so prišli najboljši kmetje iz vseh krajev Bele Krajine, še celo iz daljne Vinice so prišli. Največ pa jih je bilo iz bližnje okolice, posebno z Radovice. Na shodu je govoril tajnik S. L. S. g. dr. Val. Rožič iz Ljubljane. Razvil je program, razložil pomen in namen »Kmečkih zvez« za kmečki stan v sedanjih burnih časih. Poslušavci so pazno in zvesto sledili govornikovim besedam in so bili vsi navdušeni in vneti za novo društvo. Natančnejše poročilo priobčimo v »Domoljubu«. Za danes samo toliko, da se je shod vršil v najlepšem redu in soglasju in da so bili zbrani kmetje hvaležni govorniku za podučilne besede.

+ Slovenski Mokronog. Mokronog nima nobenega nemškega napisa več. Tržani sneli in prebarvali so vse nemške napise sami, nihče jih ni silil.

+ Stavka v papirnih tovarnah končana. Včeraj popoldne se je vršilo pri gospodu deželnem predsedniku pogajanje stavkajočega delavstva z tovarniškim zastopnikom g. O. Kenedijem. Delavstvo je zastopal poleg odbora osobito spretno dr. Susteršič. Sklenilo se je pričeti v petek, dne 2. oktobra, z delom. Razsodbo o sporih točkah pa izreče gospod deželni predsednik in isto razglasi strankam v ponedeljek. S tem je končana dolgotrajna stavka, v kateri so pokazali delavci občudovanja vredno moč in edinost.

+ Šolski štrajk v Črnem vrhu je končan. V ponedeljek se je pričel pouk s sv. mašo. Silvester ne uči več, mesto njega je došla druga učna moč, gdčna. Roza Jovan. Šolsko vodstvo je prevzela začasno gdčna. Mar. Jurjevčič. Silvester je rekuriral na naučno ministrstvo in čaka še rešitve v Črnem vrhu.

+ Msgr. Karol Cankar, bivši urednik »Hrv. Dnevnika« v Sarajevu, je imenovan tajnikom nadškofa dr. Štadlerja.

+ Kanonično umeščeni so bili č. gg. Frančišek Kralj na župnijo Dobrič, Nikolaj Stazinski na župnijo Črnuče in Josip Volc na župnijo Rova.

+ Za častnega kanonika ljubljanskega stolnega kapitlja je imenoval cesar radovljiškega dekana č. g. Janeza Novaka.

+ Vabilo k odkritju spominske plošče P. Angelika Hribarja v Zgornjem Tuhinju, ki se bo vršilo v nedeljo, dne 11. oktobra t. l. po sledečem sporodu: 1. Ob ½11. dopoldne cerkveni govor (P. Konstantin Luser). 2. Slovesna sv. maša (dekan I. Lavrenčič). 3. Odkritje plošče pri cerkvi z nagovorom (dekan I. Lavrenčič). 4. Odkritje plošče na rojstni hiši. Udeleženci, ki žele biti pri skupnem kosilu, naj to naznani najkasneje do 8. oktobra t. l. podpisane. Janez Štrukelj, župnik v Zgornjem Tuhinju.

— Na morje so spustili v ponedeljek v Trstu nov parnik paroplovnega društva »Dalmatia«. Ime mu je »Vodice«. To je četrty parnik tega društva, ki preskrbuje obrežno službo ob dalmatinski obali. Ostali parniki so: »Cetina«, »Makarska« in »Adria«.

— Časnikarska vest. Odgovorno uredništvo »Hrvatske« je na mesto Josipa Lakatoša prevzel Angel Gjurski.

— Cena istrskemu grozdju, ki je bila pred par dnevi še prav nizka (4—8 vin. za kilogram), je znatno poskočila. Na grozdnem trgu v Kopru se je 29. septembra plačevalo grozdje po 12 do 14 vinarjev. Cena bo še poskočila, kajti nepričakovano slaba letina na Francoskem vpliva na naš trg. Bilo bi tudi čudno, ako bi bilo istrsko grozdje tako pod ceno, ko se vendar na bližnjem Proseku prodaja mošt po 40 vinarjev in več. Res je, da uživa Prosečan dober glas, kakovost istrskega grozdja pa ne zaostaja mnogo za ono tržaške okolice. Dve stvari sta, ki škodujeta istrskemu grozdju: preveč najrazličnejših vrst ga je in premalo reklame se dela zanj.

— Živilski semenj v Selcih bode letos mesto 4. oktobra, že v soboto, dne 3. oktobra. Prignalo se bode gotovo veliko

živine, ker je ljudje radi pomanjkanja krme ne morejo čez zimo prerediti.

— **Nova avstrijska bojna ladja »Fran Ferdinand«**, katero so v Trstu včeraj spustili v morje, obsega 14.600 ton (najnovejša angleška »St. Vincent« ima 20.000), dolga je 131 metrov, široka 24,50. Stroji indicirajo 20.000 konjskih sil in podeljujejo ladji v uri hitrost 20,5 vozlov. Topov ima 4 po 30,5 cm kalibra, 8 po 24, 20 po 10, 6 po 7 cm kalibra in dve mitraljezi. Kotli se dajo v slučaju potrebe kuriti tudi z nafto.

— **Izgubljen.** Pri blagajni na južnem kolodvoru je v soboto, dne 26. sept., pred odhodom polnočnega brzovlaka na Dunaj, nekdo izgubil 20 kron. Najditelj se prosi, da jih pošlje na uredništvo tega lista.

— **Poročil** se je gosp. Franc Grajland, mestni učitelj in organist, z gospodično Fricko Šetinc. Oba sta iz Kostanjevice. Mlademu paru želimo obilo sreče!

— **Dopust** za šolske leto 1908/1909 je naučni minister dal profesorju g. Bogumilu Remcu, da vodi dvorazredno trgovsko šolo, ki se ustanovi v Ljubljani.

— **Umrila** je na Dunaju v 49. letu svoje dobe grofica Matilda Pace, sestra grofov Rudolfa in Antona Pace.

— **Občinski odbor v Loškem potoku** je v svoji seji dne 28. pr. mes. izrazil globoko obžalovanje vsled nedolžno prelite krvi v Ljubljani in željo, da slovenski poslanci zastavijo vse sile v obrambo slovenskega naroda.

— **Smrtna nezgoda na alpski železnici.** Dne 29. t. m. je vlak št. 61 alpske železnice na kolodvoru v Prebačini povozil 26letnega začasnega sprevodnika Ivana Vodopivca in ga čisto razmesaril.

— **Oklofutani hrvaški podban.** Včeraj je vseučiliščnik Jurica, predsednik dijaškega častnega sveta na zagrebškem vseučilišču, napadel podbana pl. Czernkoviča, ga oklofutal, mu izvil palico ter ga z njo pretepel. Vzrok je ta, da je Jurica bil obsojen na štirinajst dni zapore, ker je pred banovo palačo, ko je bil dobre volje, zapel sramotilno pesem. Visokost kazni Jurica pripisuje podbanu Czernkoviču, s katerim sta se že preje večkrat sporekla. Množica je Jurico, ko je podbana namahal, živahno aklamirala. Policija ga je nato v kavarni »Corso«, kamor jo je sam poklical, aretirala. Pri zaslišanju je dejal, da se je tudi zaradi tega hotel nad podbanom maščevati, ker je pravzaprav on povzročitelj protidijaških naredb bana Raucha.

— **Umirovjen** je hrvaški vseučiliški profesor Manojlovič.

— **Umetniško razstavo** so včeraj otvorili v Splitu.

— **Električen pojav.** Blizu Grudnove vile v Dolenjih Retjah pri Vel. Laščah raste sredi njive pri stari cesti lep jesenov grm. In okoli tega grma, kakor se nam poroča, se je nedavno začela prikazovati svetla električna luč, ki je sikala v kratkih presledkih okoli grma in do tri metre visoko v zrak celo noč. Drugi večer ni bilo pojava. Tretji večer pa se je užigalo ob mraku pol ure. Retenjski učenjaki so takoj uganili, da je jesen, ki prevaja elektriko, ki se nabira v zemlji pod grmom.

— **Ameriška vlada je izročila Slovenca Ivana Kerkoviča Avstriji.** Iz Clevelanda, O., se nam poroča, da so zvezine oblasti izročile Slovenca Ivana Kerkoviča, rodom iz Rake pri Krškem na Dolenjskem, zastopnikom avstrijske vlade, kateri so ga odvedli domov v Avstrijo, da se ponovno zagovarja radi ponarejanja avstrijskih bankovcev. Radi istega delikta je v Columbusu že odsedel dve leti ječe, v katero je bil obsojen po zvezinem sodišču. Avstrijska vlada je nato prosila ameriško vlado, da jej Kerkoviča izroči, da bo tudi na avstrijskih tleh obsojen radi ponarejanja avstrijskih bankovcev. Kerkovič je storil vse, kar je bilo v njegovi moči, da bi se obranil pred izročitvijo avstrijskim oblastem in obravnave, ki so se vršile pred zvezinim komisarjem Walterjem, so obudile dokaj senzacije med slovenskim prebivalstvom v Clevelandu. Kerkovič je pridobil celo rojaka Dremelja za to, da bi komisarja Walterja podkupil z 200 dolarji. Walter ga je pa radi tega naznanil, nakar so Dremelja zaprli, vsled česar se bo moral zagovarjati pred zvezinim sodiščem. Kakor se zatrjuje, je Kerkovič izdelal in razpečal za več tisoč kron avstrijskih bankovcev in vsled tega mora po avstrijskem kazenskem zakonu predsedati najmanj šest let.

— **Tatova dragocenosti zaprta.** V Zagrebu so zaprli Stjepana Krojačiča iz Marije Gorice, ki je opetovano pokraдел pri zlatinarju Slavoljubu Bulvanu v Zagrebu raznih dragocenih predmetov. Na zahtevo redarstva na Reki so nadalje zaprli istotam Josipa Oprešnika iz Buče na Štajerskem, ki ga dolže tatvine draguljev v vrednosti 300 kron.

— **Parnik se je nasedel.** Parnik družbe »Adria«, »Szent Istvan«, se je nasedel med vožnjo iz Oporta v Glasgow zaradi megle pri Ramsay-Islandu. Parnik je bil

naložen z ogrsko moko, lojem, zemljo in dr. Zadnji del parnika tiči v vodi. Rešitev je težavna, ker razsajajo na morju hudi viharji. Vendar ni izključeno, da ga rešijo.

lj **Iščejo se priče.** Delavca Alojzija Kalc in Janez Verša sta obdolžena, da sta se ustavljala in upirala onemu orožniku, ki ju je aretiriral v nedeljo, dne 20. septembra 1908, okoli pol 9. ure zvečer, pred glavno pošto, ko je bila tam velika množica nabrana. Glavna razprava proti imenovanima se vrši jutri, dne 2. oktobra 1908, pred okrajnim sodiščem. Prosijo se vsi, ki karikolisbodi vedo o tej aretaciji, da se zanesljivo zglase najkasneje do 9. ure jutri dopoldne v odvetniški pisarni dr. Alojzija Kokalja, tembolj, ker nimata imenovana delavca sicer nobenih prič v svojo obrambo.

— **Nesreča zavoljo kanalizacije.** V Novi Vesi v Zagrebu sta padla kmetu Mati Meglajen-Kralju iz Horvatov predprošlo noč konja v odprt kanal. En konj se je ubil. Židovski podjetnik Gross, ki že več let kanalizira Zagreb, ne skrbi ob odprtih mestih niti za ograje, niti za luč v temni noči.

— **Davčni uradnik pobegnil.** Davčni oficijal Jaroslav Čemeček v Požegi je ponemiril več sto kron ter pobegnil. Izdali so za njim tiralico.

Koroške novice.

k **Celovski občinski svet proti slovenskim mesarjem.** Celovski občinski svet je sklenil, da odslej prodajalcem mesa na drobno s Kranjskega ne da v Celovcu nobenega stojišča več. Tistim, ki imajo že obrtni list, bodo nagajali s posebnimi »sanitarnimi odredbami« glede njihovih prodajalnic.

k **Nesrečno žganje.** Dninar Tine Juh v Bistrici v Rožu se je napil žganja do polne pijanosti. Domu grede se mu je pa izpodtaknilo, ter je tako nesrečno padel na neko kamenje, da je na mestu mrtev obležal.

k **Obesil** se je v Beljaku 34 let stari železniški sprevodnik Avgustin Windisch.

Štajerske novice.

š **Nemci nabili Nemce.** Da so nemški pobalini za časa demonstracij v Celju tudi pristne Nemce natepli, sta še dva slučaja. Gospod baron Lenkh se je s svojim sinom, ki je doktor juris, pripeljal v vlakom ob tri četrt na 7. uri zvečer. Niti pojma ni imel, kaj da se pred kolodvorom godi, gre mirno, nič hudega sluteč, skozi množico, kar naenkrat ju začno podivjanci tako s palicami pretepati, da sta se s krvavima glavama komaj rešila v hotel »Stadt Wien«. Baronu so morali rano na glavi šivati, cela obleka je bila s krvjo polita, na roki je imel oteklino veliko kakor pest. Kakšen pojem je pač moral dobiti gospod baron Lenkh o nemški »kulturi«! Neki nemški železničar se je pripeljal v Celje k pogrebu nekega sorodnika in tudi njega so nabili, tako da ga je moral železniški zdravnik obvezati. Skozi razgrajeno družalo je nato mogel priti le na ta način, da je nesel rakev, ki jo je s seboj pripeljal.

š **Ptujski Ornit in dr. »obsojeni na smrt«.** Nemški listi priobčujejo z vso resnostjo »smrtno obsodbo«, češ, da jo je izreklo »anarhično društvo v Trstu« dne 14. pr. mes. nad Ornitom in Plahkim iz Ptuj in Wastianom iz Maribora. Razlogi te obsodbe baje izvajajo, da si imenovani prizadevajo, da bi zaslužili druge narode, vsled česar se jih mora tekom dveh mesecev uničiti. Obenem pravi »obsodba«, da bo »društvo za varstvo narodnih pravic« obsodilo na smrt vse, ki se bodo ogrevali za vsenemštvo na tak način, kakor 12. in 13. pr. mes. v Ptuj. — Hudomužnež, ki si je dovolil s pangermanskiimi mogotci to šalo, si pač ni mislil, da bo ta šala krožila po vseh nemških listih.

š **Slovincem**, ki mislijo obiskati graški jesenski sejem (Herbstmesse), sledeče, da se bodo znali ravnati: Pretečeni teden je obiskalo pet srbskih visokošolcev semenj. Ker so se pogovarjali srbsko med seboj, jih je nekdo nahrulil z »Windische Hunde«. Policaj, na katerega so se obrnili, da naj intervenira, jih je aretiriral in peljal na komisarijat, kjer je moral vsak 10 kron globe plačati. Pri aretaciji je bila jednemu izmed njih izmaknjena s srebrom okovana palica, vredna 15 K. Ko se je zaradi tega obrnil na policaja, mu je rekel: »Bern šon morgn krieg«. Da je šla za vselej k vragu, se razume samo po sebi.

š **Mariborski občinski svet** je v svoji včerajšnji seji sklenil resolucijo, v kateri izreka sožalje ljubljanskim Nemcem, taji zvezo med ptujskimi in ljubljanskimi dogodki in zahteva od vlade, da da ljubljanskim Nemcem popolno zadoščenje in jih popolnoma odškoduje. Nadalje se je povdvarilo, da se mariborski župan blagoslovljenja slovenskoklerikalne učiteljske šolske sester ni udeležil kot župan, marveč kot zasebnik. Ni več vredno, kot da se zabeleži.

š **Bojkot proti podraženemu pivu na Štajerskem** nadaljujejo. Na graškem jesenskem semnju nosijo na drogovi okoli lepake, ki pozivajo, naj občinstvo ne pije piva. Zvečer hodijo okoli delavci s transparentnimi cilindri, na katerih je napisano: Ne pijte piva! — Manjše pivovarne vsled tolikega bojkota že nekaj tednov več ne varijo piva. Pivovarne imajo že sedaj nad 800.000 kron škode.

š **Očima ubil.** V Globokem pri Brežicah je bil v rodbini Pšeničnik že dolgo časa spor, ker je Marija Pšeničnik se omožila z bratom svojega pokojnega moža. Te dni je 18letni sin Marije Pšeničnik svojega očima ubil. Ubijalca so zaprli.

š **Celjski župan odstopil.** Celjski župan dr. Jabornegg je odstopil zaradi zadnjih dogodkov. Goditi se morajo zares lepe reči, da vse beži.

Izpred sodišča.

Ljubljanske demonstracije pred sodiščem.

Tudi pred okrajnim sodiščem so se pričele obravnave radi demonstracij v Ljubljani. Danes sta se vršili naslednji obravnavi:

Jožef Kunstler, kovač v Ljubljani, rojen l. 1870., pristojen v Ljubljano, je bil aretovan 20. m. m. Orožniška ovadba navaja, da je bil Kunstler aretovan, ker je ekscediral in se vtikal v uradno poslovanje z besedami: Jaz, ker davek plačam, pa bi se moral odstraniti. Ker se opetovanim pozivom ni pokoril, je bil aretovan.

Kunstler izpove: Nisem se udeležil nobene demonstracije. V nedeljo sem se ob 9. zvečer pripeljal iz Litije v Ljubljano. Hotel sem iti po Dunajski cesti, potem po Dalmatinovih ulicah domov. A bilo je vse zastraženo s kordoni. Vprašal sem stražnika, kje naj pridemo domov v Gradišče. Rekel mi je, naj poizkusim po Marije Terezije cesti. Sredi Marije Terezije ceste je prišla patrulja za menoj in me aretirala. Žena je bila zraven.

Titularni orožniški postajevodja Ignacij Očepek, 31 let star, nastavljen v Zatičini, sedaj v Ljubljani, izpove:

20. m. m. sem patroliral po Marije Terezije cesti. Kunstler je besedel, ne vem kaj. Pozval sem ga, naj bo miren. Zahteval je smehljajoče: »Pa me domov spremit«. Takrat, ko sem ga aretirala, ni bilo nobenega zraven. Rekel sem mu: »Bodite mirni, pa pojte domov«. Odgovoril mi je: »Kaj se bom odstranil, saj plačam davek«. S smešnim glasom je zahteval, naj ga spremimo v njegovo stanovanje. Vtis je imel, da je hotel smešiti. Žena in neki gospod so priskočili in prosili, naj ga izpusti. Odgovoril sem, da je prošnja prepoznana.

Kunstler pravi, da se ni z orožnikom razgovarjal, se ni šalil z njim. Potem ko je bil aretiran, je šele rekel: »Pa me vsaj domov spremit«.

Dr. Tekavčič: »Ali se je kaj babil? V ovadbi pravite: »im barschen Tone«, tukaj pa, da smehljajoče.«

Dr. Neuberger predlaga, naj se zasliši še stražnik. Sodni svetnik Potrato razglasi sklep, da se razprava odgodi in da se zaslišijo priče, ki jih je predlagal drž. pravdnik in pa zagovornik.

Jakob Oblak, poslovođaja pri Jebračinu, je bil aretiran 20. m. m. kakor navaja ovadba, ker je baje upil: »Aretujte me!« Obtoženec ni navzoč. Zastopa ga dr. Papež, sodnik je sodni svetnik Potrato, državno pravdnštvo zastopa dr. Neuberger. Franc Kurnik, mestni policijski stražnik izpove: »Bilo je proti 1. uri ponoči na Kongresnem trgu. Oblak je kričal in udaril s palico po neki ruleti. Stražnik ga je pomiril, na kar je bil miren. Ko je šel naprej, je kričal pred vojaškim kordonom: »Aretujte me. Nas Slovence aretujte.« V normalnih razmerah bi bil na magistratu kaznovan. Palica je bila zlomljena. Bil je sam, zelo vinjen. Aretiran je bil od nedelje na ponedeljek. Dr. Neuberger predlaga, naj se povabi še orožnik. Stražnik izpove, da ni videl, da je tolkel s palico po tleh pred orožnikom. Dr. Papež ugovarja, da bi se zaslišal še orožnik. Ne vidi razžaljenja avtoritete, ako je tolkel s palico po tleh. Ljudi ni bilo tam nič. Pravi, z Viča je prišel, hudo vinjen je bil.

Dr. Neuberger: Če je rabil izraz: »Slovence aretujte«, je lahko žalil stražnike.

Stražnik: Oblak se je le nedostojno obnašal nasproti straži, ker je bil vinjen. Svetnik Potrato odkloni dr. Neubergerjev predlog glede na zaslišanje orožnika.

Dr. Neuberger misli, da vsebuje vse znake prestopka § 312. Na vsak način je očital pristranost. Predlaga, naj se krivim izpozna.

Dr. Papež: »Ni rekel: Slovence aretujte, Nemcev pa ne«, Dostavka »Nemcev« ni rabil. K večjemu naglašanje je bilo nedostojno. Bil je močno vinjen.

Sodni svetnik Potrato razglasi oprostilno razsodbo.

Ljubljanske novice.

lj **Nekaj novih aretacij** se je danes zopet izvršilo. Danes so bili aretirani in oddani državnemu pravdnštvu: trgovski pomočnik Ernest Vindišer, potnik Staudt, poslovođa Srečko Potnik. Dolže jih, da so se udeležili demonstracij pred kazino. Brivskega pomočnika Horvatiča, ki je pisal pismo, da je on pobijal okna na kazini, ni več v Ljubljani. Čujemo, da sploh nihče, ki je sedaj v preiskovalnem zaporu, ne bo pred obravnavo izpuščen. Gospod inženir Prelovšek bo baje tožen po § 81., obdolžen javnega nasilstva. Državno pravdnštvo je, kakor se govori, dobilo najstrožja navodila.

lj **Poročnik Mayer napadel častnikarja.** Včeraj okoli 7. ure zvečer je poročnik Mayer hodil po Ljubljani. Večkrat je šel po Prešernovi ulici, na strani, kjer je L. Schwentnerjeva trgovina, gori in doli. Na drugi strani ceste je hodil častnikar g. Fr. Pirc, poročevalec »Agramer Tagblatta«. Nakrat je stopil za Pircem poročnik Mayer in mu zaklical: »Was haben Sie hier zu hetzen!« Gospod Pirc je dejal, da ima pač pravico tu hoditi, nakar je Mayer zaklical g. Pirca, kaj je o njem pisal v časopise in ga udaril po levem očesu. Ko se je gospod Pirc pripognil, da pobere klobuk, je Mayer potegnil sabljo. Pri tem je Mayer zaklical: »Ich werde sie erschlagen!« — Okolu tega prizora je bilo v hipu polno častnikov. Tudi danes je hodil Mayer po Ljubljani. Naše mnenje je in smo je povedali tudi že g. dež. predsed.: Če se konfiscirajo listi in se to utemeljuje s tem, da ne bo razburjenja, tedaj naj se »konfiscira« tudi Mayerja, ki bi sploh sam lahko imel toliko takta, da bi računal z razpoloženjem občinstva. Naj poklicane oblasti Mayerju onemogočijo, da bi s svojo navzočnostjo ljudi vznemirjal.

lj **Na 14 dni radi demonstracij obsojenega Jožefa Kadunca** je ježljivo s sodišče začasno izpustilo proti kavciji 500 kron.

lj **Nemški »Volksrat« za Kranjsko** je v permanenti in zbira podatke o dogodkih od 17. septembra naprej.

lj **Zakaj sem bil aretiran?** Ker po mestu krožijo vesti o aretaciji, s katero me je počastilo orožništvo v torek zvečer, moram povedati tudi vzrok aretacije. V torek zvečer sva z g. dež. inženirjem Podkrajškom prišla na Marijin trg. Nakrat zaslišiva, da imajo na Miklošičevi cesti neki civilisti jako oster konflikt s častniki. Takoj pohitiva tje. Rotila sva civiliste, naj se ozirajo na poziv, izdan od rediteljev v soboto, in naj častnike puste na miru. Imela sva že deloma uspeh, spravila sva civiliste proč od častnikov in mnogi so že odšli proti Marijinemu trgu. Takrat pa prileti orožniški stotnik Bregencer. Nakrat mi napove aretacijo, ne da bi bil zato najmanjši povod. Uvidel sem takoj, da en in orožniki ne razumejo slovenščine. Udal sem se takoj in v senci bajonetov sem korakal proti Frančiškanski cerkvi. Prosil sem orožnike le, naj korakajo počasi, da ne zadenejo ob gručo, katero sva z gosp. Podkrajškom spravila že naprej, ker, ako bi zadeli ob to gručo, nastalo bi le novo razburjenje. V tem trenutku prilete za nami častniki 27. pešpolka in povedo gosp. Bregencerju, da se je z aretacijo zmotil. G. Bregencer me je nato takoj izpustil in prosil oproščenja. Da bi bili orožniki in g. Bregencer zmožni slovenščine, ne bi bil aretiran. Prav bi bilo, da vlada poskrbi, da take pomote še kak drug ne doživi. Med tem se je družba na Marijinem trgu obrnila nazaj, mogoče ni bilo posrečevati in nakrat sem videl, da imajo častniki v svoji sredi akademika g. Kreča, o katerem so trdili, da jih je sunil, in da so orožniki z g. Krečem aretirali tudi akademika g. Poženela. Da bi bila onadva kaj naredila, jaz nisem videl. Vsega tega bi pa ne bilo, če bi se oklic rediteljev, naj se častnike pri miru pusti, od vseh strani izvajal.

S kakimi počestnimi in gostilniškimi hrulacijami proti častnikom se ne bo nič doseglo, mi moramo drugod zahtevati, da se da pravici zadoščenje, in končno moramo vpoštevati, da vsi častniki — med katerimi je dokaj Slovanov — niso krivi tega, kar je napravil Mayer. Naj bi se torej v vseh krogih, resno upošteval sobotni oklic rediteljev in včerajšnji poziv občinstvu v ljubljanskem časopisju. Ivan Štefe.

lj **Planinski Janez**, Himko Hieng, otvori prihodnji teden na Sv. Petra nasipu št. 67, v Žirovčevi hiši pri šentpeterskem mostu gostilno z gorkimi in mrzlimi jedili. — Razven tega se bodo dobivale pri njem tudi delikatese vseh vrst. Ker je Planinski Janez izborn kuhar, pri njem cene nizke, in je znan narodnjak, zato priporočamo »Planinskega Janeza« kar najtopleje.

lj **Semenj.** Dne 30. t. m. bilo je na tedenski semenj prignanih 46 volov, 82 krav in telet, skupaj 128 glav. Kupčija bila je srednja, ker ni bilo zunanjih kupcev.

lj »Novi Slovenski Štajerc« je bil danes zopet konfisciran. Ponatisnil je v pre-stavi neko nemško brošuro, ki je v nem-ščini izšla že v drugi izdaji.

Ij Gospodična Jelica Lozarjeva nas prosi pojasniti, da je poslala upravništvu »Laibacher Zeitung« slovenski mrtvaški list po njenem pokojnem očetu, ter je proti njeni volji izšel potem mrtvaški list v »Laibacher Zeitung« v nemščini.

Telefonska in brzojavna poročila

SPRAVA MED ČEHI IN NEMCI.

Praga, 1. oktobra. Splošno se govori, da bo morda že jutri v deželni zboru prišlo do sprave med Čehi in Nemci. Danes se cel dan vrše tozadevna pogajanja pri cesarskem namestniku.

Praga, 1. oktobra. »Narodni Listy« poročajo: Ministrski predsednik Beck je bil pri cesarju, da dobi dovoljenje za se-stavo permanentne komisije, ki bi zbora-vala, če bi tudi ne bilo zasedanja dežel-nega zbora. Če bi sestavi te permanentne komisije pritrile deželnozborske stranke, bi ta komisija dobivala v rešitev vse na-rodnostne zadeve na Češkem. Komisija bi imela tri oddelke, v katerih bi bili poleg juristov tudi znanstveniki, ki sicer nimajo nikakega poslaniškega mandata.

Dunaj, 1. oktobra. Permanentna ko-misija bi imela svoje seje deloma na Du-naju, deloma v Pragi. Prve seje, ki bi bila v Pragi, bi se udeležili tudi: ministrski predsednik, notranji minister, vojni mi-nister, finančni minister ter justični mi-nister.

ANEKSIJA BOSNE ?

Dunaj, 1. oktobra. Dopisnik »Piccola« je baje izvedel, da baron Aehrenthal na-merava v delegacijah predlagati aneksijo Bosne. Baje so vse velevlasti razun An-glije za to pridobljene. Anglija da se pri-pravlja s svojim brodom pred prapluti pred Varno, da Bolgarijo prisili, da Turčiji orientsko železnico vrne.

Berolin, 1. oktobra. Tukajšnji listi po-ročajo, da je priklonjenje Bosne in Her-cegovine k Avstriji sklenjena stvar. Ce-sar bo to naznanil skoro gotovo že v svo-jem prestolnem govoru v delegaciji. Sig-natarne vlasti, ki so bile pri berlinski po-godbi, so temu že pritrile.

KONFERENCE V BUDIMPEŠTI.

Budimpešta, 1. oktobra. Danes je imel zunanji minister Aehrenthal daljšo avdi-enco pri cesarju, nakar je dalje časa kon-feriral z Wekerlom. Daljšo konferenco je imel tudi z justičnim ministrom in skup-nim finančnim ministrom Burianom.

VSEUČILIŠKI ODSEK NEMŠKIH LIBE-RALNIH STRANK.

Dunaj, 1. oktobra. Danes je imel vse-učiliški odsek nemških liberalnih strank se-jo, katere se je udeležil tudi — naučni mi-nister Marchet. Razpravljalo se je o avto-nomiji vseučilišč. Govorilo se je o tem, da hočejo katoliški akademiki takoj ob zopetni tvoritvi vseučilišč priti na vseučilišče s svojimi društvenimi trakovi. Marchet je izjavil, da bo v tem slučaju izdal prepoved nositi trakove.

SOCALNO-DEMOKRATIČNE DEMON-STRACIJE V BUDIMPEŠTI.

Budimpešta, 1. oktobra. Včeraj je bilo tu več socialno-demokratičnih sho-dov za splošno in enako volivno pravico. Po shodih so se udeležniki zbrali na Eli-zabetnem ringu ter so hoteli demonstri-rati pred prostori neodvisne stranke. Po-licija je to preprečila. Nato so demon-strantje hoteli razdreti na Andrassyjevi cesti slavolok za špansko kraljevo dvo-jico. Policija je demonstrante razgnala. Arretiranih je bilo deset oseb.

ŠPANSKA KRALJEVA DVOJICA NA OGRSKEM.

Budimpešta, 1. oktobra. Danes se je pripeljala sem španska kraljeva dvojica, katero je sprejel cesar z navdvojdico.

STAVKA V ČEŠKEM MESTNEM GLE-DIŠČU V KRALJEVIH VINOHRADIH.

Praga, 1. oktobra. Ker stavkujoči igralci in igralke na češkem mestnem gle-dališču na Kraljevih Vinohradih vztrajajo v stavki, javlja ravnateljstvo, da smatra vse za odpuščene in da bo uprava gledali-šča tudi sodniško postopala proti njim, ker so samovoljno kršili pogodbo.

UMORJEN POSLANEC RUSKE DUME.

Peterburg, 1. oktobra. Poslanca ruske dume Triandefelidesa so roparji odpeljali. Danes so poslance našli umorjenega v oko-lici Batuma.

VELIKA NEZGODA V EGEJSKEM MORJU.

Smirna, 1. oktobra. Parnik turške paroplovne družbe »Hairich« je trčil sku-paj s parnikom »Stambul«. Poslednji se je potopil. 140 oseb je utonilo.

RUSKI CAR SULTANU.

Carigrad, 1. oktobra. Ruski poslanik je danes izročil sultanu krasen dar ru-skega carja, dragoceno vazo.

Naduha, ozkoprsnost! Od zdravniške strani se priporoča dr. Elswirthov »Ast-mol«-prašek proti naduhi kot najboljši in najuspešnejše učinkujoči prašek proti na-duhi, ki odstranja ta nadležni položaj. Za poskušnjo pošlje zastoj in poštne prosto »Schwanen-Apotheke«, Dunaj, Schot-tenring 14.

Odvajeni otroci

postaneje kmalu debeli, rdeči in močni, če jim dajete redilno Scottovo emul-zijo, kajti Scottovo emulzijo uživajo radi in jo lahko prebavljajo. Zdravniki in babice zaupajo

Scottovi emulziji

ker poznajo učinek, kate-rega doseže. Cena originalne stekle-nice 2-50 K. Dobi se v vseh lekarnah. 2249 1

BILINSKA
KISLA VODA

Izborna dietična namizna pijača.
O dobroti Bilinske vode naj se vpraša domači zdravnik.
Dobi se pri Mihael Kastnerju v Ljubljani.

1646 40-8

TRŽNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta 30. septembra.

Pšenica za oktober	11-51
Pšenica za april	11-79
Rž za okt.	9-42
Oves za okt.	7-97
Koruza za maj 1. 1909	7-39

Efektiv: nesprem.

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306-2 m, sred. zračni tlak 736-0 mm.

Dan	Čas opa-zovanja	Stanje baro-metra v mm	Tempe-ratura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm
30	9. zveč.	743-8	12-3	sl. jvzh.	jasno	
1	7. zjut.	44-5	6-1	sl. svzh.	megla	0 0
	2. pop	43-7	17-1	sl. jug	jasno	

Srednja včerajšnja temp. 12-3°, norm. 12-9°.

2192 12

Jesenske kakor zimske obleke

površnike, suknje in dežne plašče za gospode in dečke po izredno nizkih in stalnih cenah priporoča

konfekcijska trgovina **A. Lukić**

Ljubljana, Pred škofijo št. 19.

Najnovejši pariški in dunajski : modeli za dame in : deklice :

Naprodaj je po zelo nizki ceni še skoraj nov --- 2405 3-2

stroj za žemlje, police in še druga - - - pekarska orodja

v št. Vidu na Dolenjskem, 16.

Želod

in smrekove storže

za časa zrelosti 2403 3-3

kupuje vsako množino

R. & E. Rooss nasl. Kranj.

Spretna modistinja

se takoj sprejme. Predstaviti se je pri tvrdki **Fani Kovač, Ljubljana** Mestni trg 11. 2537 3-1

Dober počutek in telesna živahnost ter veselje do dela 5-1

hkrati mnogim edinole pomanjkanje teka in nerednost v prebavi. V takih slučajih je naj-boljši pripomoček „**Rogaški temp-ljev vrolec**“ (sam ali zmehšan z vinom, - konjakom, mlekom in sadnimi sokovi). -

SOMIŠLJENIKI! SOMIŠLJENICE!

Zahtevajte v vseh prodajalnicah in tobakarnah vžigalice »Slovenske krščan-ske socialne zveze«: »V korist obmejnim Slovincem!« Kupujte te naše vžigalice!

Odtok vode pospešujoto, kisline raz-

VITA redčujoče. Naravni Natron-lithion vrolec proti vodni kislini, trganju, diabetes, želodčnemu in črevesnemu ketaru, boleznim v me-hurju in ledvicah itd. Dobliva se povsod, v Ljubljani 2543 12-1 pri Mih. Kastnerju.

Uro z verižico le K 2'—

Zaradi nakupa velike množine razpošilja »Schles. Exporthaus«: eno krasno pozlačeno 36 ur idočo preciz. anker-uro z lepo verižico za K 2'— s triletnim pisanim jamstvom. Tri komadi K 5-50. — Razpošilja proti povzetju ! „**Preus.-Schles. Exporthaus**“ ! 2542 Krakov, poštni predal 40/X. 1-1 Za neugajajoče denar nazaj.

= Acetilen. =

Podpisani napeljuje najceneje

acetilenovo razsvetljavo

popravlja in predeluje stare aparate po naj-novejšem sistemu. 1655 4

Slavnemu občinstvu se priporoča

JOSIP OZIMEK

koncesioniran plino- in vedovodni inštalater
Dolenja vas pri Ribnici, Dolenjsko.

Kuharica

dobro izvežbana v kuhi in gospodinj-stvu, želi vstopiti v službo pri boljši rodbini brez otrok, ali pri kakem gospodu za gospodinjo. Naslov pove upravništvo „Slovenca“. 2390 4-2

Zahtevajte Ceres-jedilno mast z velikonočno sliko na ovitku.

!Stojte! No smatrate ledilno mast

iz (kokosovih orehov)

za najboljšo? „Ceres“ mast ni le naj-finejša in najčistejša, ampak tudi naj-cenejša in najizdalnejša mast, kar jih poznam.

Le poskusite!
Ne boste se kesali!

Jesen in zima 1909.

Angleško skladišče oblek, **O. Bernatovič**, Ljubljana, Mestni trg 5.

Moška konfekcija:

Čez 2500 oblek od K 8'— naprej
1500 površnikov in zim-skih sukenj 12'—
208 plaščev 7'—
300 kožušnih sacco s krz-nastim ovratn. 16'—
2000 suknjenih blač 3-90

Deška konfekcija:

Čez 1800 oblek K 3-90 naprej
500 plaščkov s kapuco 3-90
250 površnikov in zim-skih sukenj 8'—

Damska konfekcija:

Jesen. in zimske obleke od K 10'— nap.,
Jesenske in zimske jopice 4'—
Jesenska in zimska krila 3-90
Jesenski in zimski ranglani 6'—
Jesens. in zimski paletoti 8'—
Dežni plaščki s kapuco 7'—
Suknene in delainove bluže 3-90

Dekliška konfekcija:

Velika izbira oblekic, paletotov, dežnih plaščkov in zimskih sukenj.

V zalogi je čez 1000 velour-klobukov po K 5-80 in čez 5000 klobukov in kap od 1 K naprej.

Špecialiteta: „**Salvator**“ (črno pivo a la monakovsko). — Zalogia **Spodnja Šiška** (telefon št. 187).

1227 Zamenjava in eskomptiranje